2026ko irailaren 10

INGURUMEN KOMUNIKAZIOKO ESKOLAREN 2026KO MEMORIA

‘Klima narratibak: ekintzarako kontakizunak’

UDA IKASTAROAK
CURSOS DE VERANO
SUMMER COURSES

APIA

ihobe
ingurumen hobekuntza
mejora ambiental

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO

AURKIBIDEA

1 Eskola

2 Inaugurazioa

3 Saio inspiratzaileak

- Naturako soinuak
- Natura pantailan

4 Arrakasta kasuak

- Herritarren ingurumen aktibazioa
- Ekintza eta komunikazioa
- Herritarren inplikazioa ekintza klimatikoan

5 Jarduera praktikoak

6 Jardunaldia laburbilduta

ESKOLA

Ingurumen Komunikazioko VIII. Eskolak komunikazio profesionalek, kazetariek eta eremu publikoko arduradunek partekatutako erronka batean jarri du arreta: nola eraiki klima aldaketagatiko kezka herritarren inplikazio eta ekintza bihurtzeko gai diren kontakizunak.

Ihobek eta Ingurumen Informazioko Kazetarien Elkarteak (APIA) antolatuta, Ingurumen Komunikazioko Eskolaren zortzigarren edizioa egin da 2026an, 'Klima narratibak: ekintzarako kontakizunak' izenburupean.

Jardunaldiak komunikazioaren, kazetaritzaren, ingurumen hezkuntzaren eta kudeaketa publikoaren arloko profesionalak bildu ditu Donostiako Miramar Jauregian, EHU-UIKren Udako Ikastaroen esparruan, ezagutza zientifikoa ekintza kolektiboa bultzatzeko gai diren kontakizun bihurtzeko moduari buruz hausnartzeko.

Elkarrizketa inspiratzaileen, esperientzia praktikoen eta parte hartzeko espazioen bidez, Eskolak hainbat gai aztertu ditu, hala nola kontakizunen boterea, ikus-entzunezko hizkuntza, natura entzutea edo herritarren parte hartzea.

Ekoetxea Txingudira egindako bisitarekin osatu da programazioa, aurrez aurreko modalitatean bertaratutakoentzat, eta online "Estrategia eta klima narratiba berriak: klimaz hitz egin mobilizatzeko" tailerrarekin.

INAUGURAZIOA

Irekiera instituzionalean, Juan de Gracia Igelmo, EHU-UIKko zuzendariorde akademikoa, Alexander Boto Bastegieta, Ihobeko zuzendari nagusia eta Maria Garcia de la Fuente, APIAko presidentea, bat etorri ziren sentsibilizaziotik ekintza klimatikorantz aurrera egiteko premiari dagokionez, eta ingurumen erronkak herritarren eguneroko bizitzarekin lotzeko gai diren kontakizunak eraikitzeko komunikazioak duen zeregina nabarmendu zuten.

Juan de Gracia Igelmo
EHU-UIKko zuzendariorde akademikoa

> ***"Klima erronkei aurre egiteko ez da nahikoa datu onak izatea; datu horiek kontatzen ere jakin behar da"***

Alexander Boto Bastegieta
Ihobeko zuzendari nagusia – Eusko Jaurlaritza

> ***"Konplexutasun teknikoa mezu ulergarri bihurtu behar dugu, datuak esanahi, kezka itxaropen eta itxaropena ekintza"***

María García de la Fuente
APIAko presidentea

> ***"Ez dugu jada konbentzitu behar zer den klima aldaketa. Egin behar dugun hurrengo urratsa ekintza da"***

SAIO INSPIRATZAILEAK

Carlos de Hita Moreno
Cadena SER-eko kolaboratzailea - Komunikatzailea eta idazlea

Soinua naturaren kontakizun gisa

Belarria finduz hasi zen eguna. Tradizioz, irudi, datu edo grafikoetan oinarritutako ingurumen komunikazioaren aurrean, Carlos de Hita Morenok normalean oharkabean pasatzen den horretan arreta jartzera gonbidatu zituen parte hartzaileak: naturarekin dugun harremana eraikitzen duten soinuetan.

Munduko hainbat lekutan erregistratutako soinu paisaien entzuketa gidatuaren bidez, soinua kontakizun modu gisa ulertzea proposatu zuen dibulgatzaileak. Azaldu zuenez, baso bat, kostalde bat edo padura bat ez dira ikusi bakarrik egiten; entzun ere egiten dira. Eta soinu horiek dira, hain zuzen ere, ekosistema batean zer gertatzen den, nor bizi den eta denboraren poderioz nola eboluzionatzen duen jakiteko aukera ematen dutenak.

> ***"Isiltasuna eta zarata ingurumen krisiaren kontakizunak dira"***

Biodibertsitatearen eta soinu aniztasunaren artean harreman estua dagoela defendatu zuen. Espezieen galerak ekosistemak eraldatzen dituen bezala, soinu paisaiak ere aldatzen ditu. Alde horretatik, giza jarduerak sortutako zarata eta ingurune natural askoren isiltasun progresiboa ingurumen krisia hautemateko beste modu bat direla planteatu zuen.

Adibideetatik, grabazioetatik eta soinu errealen eta hautemandako soinuen arteko konparazioetatik abiatuta, erakutsi zuen entzuteak aukera ematen duela askotan oharkabean igarotzen diren lurraldearen dimentsioak aurkitzeko, eta gogoeta sortu zuen soinuak oroitzapenak, emozioak eta naturarekin erlazionatzeko modu desberdinak gogora ekartzeko duen gaitasunari buruz.

SAIO INSPIRATZAILEAK

Lexeia Larrañaga del Val y Alex Gutiérrez Benítez
AVIS Producciones

Natura pantailan

Bigarren elkarrizketa inspiratzaileak ikus-entzunezko hizkuntzara lekualdatu zuen gogoeta. Lexeia Larrañaga del Val eta Alex Gutierrez Benitez, AVIS Producciones-eko arduradunak, Natura Bizia eta Bizi Natura proiektuen buru izan ziren, Euskadiko biodibertsitatea herritarrengana hurbiltzen duten bi ekoizpenen buru.

Elkarrizketan zehar, naturari buruzko dokumentalen balioa defendatu zuten, ingurumen komunikaziorako tresna gisa, baina baita lurraldearekiko lotura emozionala sortzeko gai diren tresna gisa ere. Bientzat garrantzitsua da ekosistemen edertasuna erakustea, baina ez nahikoa. Ingurumen narratibek ere arazoak bistaratu behar dituzte, zergatik gertatzen diren azaldu eta natura babesteko lan egiten duten pertsonei protagonismoa eman behar diete.

> ***"Edertasuna eta arazoak erakutsi behar dira, eta baita egunero ekosistemak babesteko lan egiten duten pertsonak ere."***

Ingurumen krisia galeran edo mehatxuan oinarrituta soilik sortzen duten diskurtsoen aurrean, zorroztasunari uko egin gabe itxaropena transmititzeko gai diren kontakizunen aldeko apustua egin zuten. Azaldu zutenez, herritarrek hobeto erantzuten dute gertuko erreferenteak aurkitzen dituztenean eta egoera hobetzen laguntzen duten pertsonak, proiektuak eta soluzioak daudela jakiten dutenean.

Solasaldian pertsonen eta naturaren arteko lotura berreskuratzeko premian ere jarri zen arreta, bereziki belaunaldi gazteenen artean. Alde horretatik, tokiko istorioak kontatzearen, hurbilen dagoen aberastasun naturala erakustearen eta ingurunearen ezagutza eta kontserbazioa erraztuko duen lotura emozionala sortzearen garrantzia defendatu zuten.

ARRAKASTA KASUAK

Jardunaldiko azken solasaldian, ingurumen komunikazioa herritarren ekintzarekin lotzea bilatzen duten esperientziak erakutsi ziren. Gasteizen, Iruñean eta Euskadin garatutako adibideen bidez, parte hartzaileek inplikazioa sortzera, portaera aldaketak sustatzera eta herritarrek ingurumen eta klima erronkei erantzuteko duten zeregina indartzera bideratutako ekimenak partekatu zituzten.

Herritarren ingurumen aktibazioa

Gorka Belamendia Cotorruelo
Gasteizko Ingurugiro Gaietarako Ikastegia

Nola lortzen da pertsona bat ingurumen arazo bat behatzetik haren soluzioan inplikatzera igarotzea? Galdera hori egin zuen Gorka Belamendia Cotorruelo Gasteizko Ingurugiro Gaietarako Ikastegiko teknikariak.

IGIren esperientzian oinarrituta, informazioak berak ez duela beti konpromisorik sortzen azaldu zuen. Hegaztien zentsu batean parte hartzeak, aldiz, inguruneko biodibertsitatea ezagutzeak edo urak jatorritik etxeetaraino egiten duen ibilbidea ulertzeak aukera ematen du lurraldearekin askoz harreman zuzenagoa ezartzeko.

Belamendiak esan zuen ingurumen komunikazioak lagundu egin behar duela herritarrak ikusle izatetik protagonista izatera igarotzen. Horretarako, "herritarrak aktibatzeko eskailera" aurkeztu zuen, deskubritzean, ulertzean, parte hartzean, jardutean eta zabaltzean oinarritutako prozesu mailakatua. Azaldu zuenez, helburua ez da soilik pertsona gehiagorengana iristea, ingurumenarekin inplikatzeko hurrengo urratsa eman dezaten lagun egitea baizik.

Saioak komunitatea eta pertenentzia sentimendua eraikitzearen garrantzian ere jarri zuen arreta, pertsonek errazago babesten baitute propiotzat sentitzen dutena.

> ***"Informazioak ezagutza sortzen du, baina esperientziek konpromisoa sortzen dute"***

Ekintza eta komunikazioa

Bakarne Atxukarro Estomba
Iruñerriko Mankomunitatea

Bakarne Atxukarro Estombaren hitzaldiak sormenaren esparrura eraman zuen elkarrizketa. Iruñerriko Mankomunitateak garatutako kanpainen bidez, umorea, jolasa eta harridura ingurumen komunikazioaren aliatu bihur daitezkeela erakutsi zuen.

Komun itxurako txotxongilo batetik, saneamendu sareko paper zapiek eragindako arazoak azaltzeko, konplexu turistiko bihurtutako intsektu polinizatzaileentzako hoteletara edo ibai parkeko ibilbide interaktiboetara, partekatutako esperientziek elementu komun bat izan zuten: herritarrei benetako arazoak hurbiltzea, modu hurbil, parte hartzaile eta ulergarrian.

Kanpaina bakoitzaren emaitza zehatzetatik haratago, Atxukarrok ohiko kanaletatik ateratzeko premia defendatu zuen, formatu berriekin esperimentatzeko eta pertsonei ingurumen erronkekin identifikatzea eta soluzioaren parte sentitzea ahalbidetuko dieten istorioak sortzeko.

Esku hartzeak erakutsi zuen ingurumen komunikazioa zorrotza eta, aldi berean, sortzailea, harrigarria eta askotariko ikusleen jakin-mina pizteko gai izan daitekeela.

> ***“Informazioa ematea ez da gure helburu bakarra; jendea soluzioaren parte senti dadin ere nahi dugu”***

Herritarren inplikazioa ekintza klimatikoan

Mari Mar Alonso Martín
Ihobe – Eusko Jaurlaritza

Goizeko azken hitzaldiak egunean zehar agertutako ideia asko lotzeko balio izan zuen. Mari Mar Alonso Martin Ihobeko Ekintza Klimatikoko zuzendariak, helburua gizartean benetako aldaketak sortzea denean komunikazio klimatikoak planteatzen dituen erronkei buruzko hausnarketa egin zuen.

Bere hitzaldian, komunikazioa, parte hartzea, soziologia eta ezagutza teknikoa integratuko dituzten diziplina anitzeko ikuspegietatik lan egiteko premia defendatu zuen. Klima aldaketa moduko fenomeno global bat herritarrentzat ulergarriak diren gertuko eskaletara eramatearen garrantzia ere azpimarratu zuen.

Ihobek bultzatutako esperientzien bidez, hala nola ASTEKLIMA, KLIMA Azoka, Ekoetxea edo Euskadiko Ingurumen Zentroen Sareko erakusketa guneen eraldaketa edo Trantsizio Energetikoaren eta Klima Aldaketaren Euskadiko Herritarren Batzarra sortzeko prozesuaren bidez, pertsonak inplikatzeko hainbat modu erakutsi zituen, esperientziatik, jokotik, partaidetzatik eta deliberaziotik abiatuta.

Hizlariak gogorarazi zuen beldurra, ezintasuna, kezka eta antzeko kontzeptuak aldaketa klimatikoaren pertzepzio sozialaren parte direla, eta komunikazioak emozio horiek kontuan hartu behar dituela konpromisoa erraztuko duten esperientziak eraikitzeko.

> ***"Tokikoak mobilizatu egiten du"***

ESKOLA IRUDIETAN

JARDUERA PRAKTIKOAK

Ekoetxea Txingudira bisita

Mari Luz Gómez Fernández
Ekoetxea Sareko teknikari arduraduna · Ihobe - Eusko Jaurlaritza

Jardunaldiak arratsaldean jarraitu zuen ikasgelatik kanpo. Aurrez aurreko modalitatean parte hartu zutenak Plaiaundiko (Irun) Ekoetxea Txingudira joan ziren. Han, aukera izan zuten Ekoetxea sareko erreferentziazko gune horretan garatutako ingurumen arloko sentsibilizazioko eta interpretazioko zenbait baliabide eta esperientzia zuzenean ezagutzeko.

Bisitan, Plaiaundiko ingurunean klima aldaketak dituen ondorioak kontatzeko errealitate areagotuko tresna berri bat ezagutu eta talderekin probatu ahal izan zen. Tresna berri hori Ekoetxea Txingudik udazkenetik aurrera eskainiko dituen baliabideen parte izango da, eta Europako Batzordeak kofinantzatutako Regions4Climate Europako proiektuaren esparruan garatu da. Proiektu horretan parte hartzen ari da Euskadi, Europako beste 11 lurralderekin batera.

JARDUERA PRAKTIKOAK

Estrategia eta klima narratiba berriak: klimaz hitz egitea mobilizatzeko

Lucía Olivera García
Klima Komunikazioko eta Estrategiako aholkularia

Aldi berean, online modalitatean matrikulatutako pertsonek Lucia Olivera Garcia komunikazio klimatikoan eta estrategian espezializatutako aholkulariak emandako tailer praktiko batean parte hartu zuten. Saioak goizean planteatutako zenbait gogoetatan sakondu zuen, eta askotariko publikoak mobilizatzeko gai izango ziren narratiben eraikuntzan zentratu zen.

Adibide errealetatik eta ariketa praktikoetatik abiatuta, hizlariak gogoeta egin zuen istorioek komunikazio klimatikoan duten zereginaz eta mezuak ikus-entzule bakoitzaren kezka, interes eta balioetara egokitzeko premiaz. Tailerrak zirkulu sentsibilizatuenetatik irtetearen eta ekintza klimatikoa eguneroko lehentasuna ez duten pertsonekin lotzeko modu berriak aurkitzearen garrantzia nabarmendu zuen.

JARDUNALDIA LABURBILDUTA

Luis Guijarro García - APIA

- Komunikazio klimatikoak erronka berri bati egin behar dio aurre: sentsibilizaziotik ekintzara pasatzea.
- Datuak eta ebidentzia zientifikoak ezinbestekoak dira, baina ez dira nahikoa portaera aldaketak bultzatzeko.
- Klima aldaketa kontatzen dugun moduak baldintzatzen du nola ikusten duten herritarrek arazoaren urgentzia eta horren aurrean jarduteko duten gaitasuna.
- Ekintza klimatikoak hobeto lotzen ditu pertsonak hurbileko gaiekin uztartzen denean, hala nola osasunarekin, enpleguarekin, ongizatearekin edo bizi kalitatearekin.
- Soinuak, ikus-entzunezkoak eta partaidetza esperientziek ingurumen errealitatea herritarrei hurbiltzeko modu berriak eskaintzen dituzte.
- Emozioa eta zuzeneko esperientzia funtsezko tresnak dira konpromisoa sortzeko eta gizartearen inplikazioa bultzatzeko.
- Herritarrak errazago mobilizatzen dira ikusten dutenean soluzioaren parte direla, eta ez soilik arazoaren parte.
- Tokikoak mobilizatu egiten du: erronka global handiak eguneroko esperientzietara hurbiltzeak ulermena errazten du eta parte hartzea bideratzen du.
- Mezu alarmistetan soilik oinarritutako kontakizunek deskonexioa eragin dezakete; adibideak, soluzioak eta jarduteko aukerak ere erakutsi behar dira.
- Klima narratibek kezka inplikazio bihurtzen eta inplikazioa ekintza bihurtzen lagundu behar dute.

“Komunikazio klimatikoa ez da gertatzen ari dena azaltzea soilik. Herritarrei etorkizun posibleak irudikatzen eta eraikitzen laguntzeko gai diren hitzak, irudiak, soinuak eta esperientziak aurkitzea ere bada.”

ANTOLATZAILE

UDA IKASTAROAK
CURSOS DE VERANO
SUMMER COURSES

APIA

ihobe

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO